

CATÀLEG DE VERTEBRATS DE LA RESERVA NATURAL DE FAUNA SALVATGE DE SEBES I MEANDRE DE FLIX

Joan Carles Abella
Raül Aymí

Introducció

En els darrers anys l'àrea de Sebes ha despertat un gran interès, tant com espai d'oci pel públic en general com de recerca per part de naturalistes i biòlegs. L'augment progressiu d'activitats relacionades amb el medi natural de la zona ha fet necessari fer inventari de les espècies presents.

L'objectiu del present catàleg és actualitzar el registre de vertebrats presents a la reserva natural de fauna salvatge de Sebes i meandre de Flix per tal que serveixi de referència als visitants i alhora sigui d'utilitat de cara als futurs plans de gestió de l'àrea.

Fins a l'actualitat les referències publicades sobre els vertebrats de Sebes corresponen a treballs generals dirigits a l'àmbit comarcal (Aymí, 1985; Marqués, 1989), amb contribucions més recents on s'esmenta la troballa de noves espècies per a la comarca, precisament observades a Sebes (Aymí, 1989; Abella et al., 1995). El primer catàleg dels vertebrats de l'espai fou el que recull el Pla de Gestió de la Zona de Sebes de 1993 encarregat pel Departament de Medi Ambient (obra inèdita). L'aparició d'aquell catàleg, coincidint amb una recerca continuada sobre la migració dels ocells de Sebes iniciada l'any 1992 (Abella i Aymí, 1993), i l'aprofundiment didàctic de l'espai (Anguera et al., 1996) han propiciat un millor coneixement de l'àrea que ara es posa al dia en el present treball.

Mètodes

En aquest treball s'indiquen les espècies de vertebrats presents a la reserva natural de fauna salvatge de Sebes i meandre de Flix (per a una descripció del lloc vegeu per ex. Anguera et al., 1996) considerant els resultats de les observacions realitzades a la zona durant els últims anys i la informació bibliogràfica disponible. La llista d'espècies es refereix estrictament a les observades a l'indret o a l'àrea immediatament adjacent. El catàleg també inclou aquelles espècies d'origen domèstic o procedents de captivitat observades lliures a la zona.

Per a cada espècie s'expressa el grau d'abundància a l'àrea segons el nombre de cites:

- Excepcional (ha estat detectat menys de 5 vegades) X
- Rar (observat entre 5 i 10 vegades) R
- Frequent (observat entre 10 i 50 vegades) F
- Abundant (observat més de 50 vegades) A
- Desconegut (no es disposa d'informació suficient) D

En el cas dels ocells també s'indica l'època de l'any en què es pot presentar una espècie i si n'hi ha o no a la reserva natural; en el cas que una espècie pugui presentar-se en diverses èpoques s'expressa el moment de màxima abundància (els codis d'abundància fan referència als de l'època indicada excepte quan sigui sedentària):

- Nidificant (espècies de nidificació comprovada a la reserva) N
 - a) Sedentària (hi és present tot l'any) S
 - b) Estival (no es detecta a l'hivern) E
 - No nidificant (espècies que no n'hi ha a l'àrea)
 - a) Hivernant (no es detecta a l'estiu) H
 - b) Migradora (només hi és present durant els passos migratoris) M
- També s'indica en els casos corresponents si es tracta d'una espècie:
- Extingida o en perill d'extinció (+)
 - Exòtica introduïda*
 - D'origen domèstic, exòtic o autòcton, però en estat salvatge**

Al final del nom de l'espècie s'indica entre parèntesi, si s'escau, l'àmbit territorial en què estan protegides; quan totes les espècies d'una família tinguin el mateix grau de protecció, l'anotació anirà a continuació del nom de la família (vegeu també l'annex 1):

- Catalunya (C) *
- Estat Espanyol (E)
- D'àmbit internacional (I)

Resultats

El nombre total d'espècies que s'han detectat a la reserva natural de fauna salvatge de Sebes i meandre de Flix fins a l'actualitat és de 250, entre les quals hi ha 19 peixos, 5 amfibis, 13 rèptils, 23 mamífers i 190 ocells. El present catàleg s'exposa seguint una ordenació sistemàtica de cada categoria en classes, ordres, famílies i espècies.

1. Els peixos:

En el curs baix del riu Ebre s'han citat 19 espècies de peixos, de les quals 12 (>60%) han estat introduïdes; a més, es coneix com a mínim una espècie extingida durant aquest segle. Entre les espècies citades hi ha 1

anguila, 11 cipriniformes (carpa i afins), 2 siluriformes (peix gat i silur), 1 luci, 1 gambússia i 3 perciformes (perca i afins). Els cipriníids engloben a la major part dels peixos que hi ha al curs baix de l'Ebre amb 10 espècies, i un 60% de fauna al·lòctona.

L'esturió era un peix comú fins als anys trenta a l'Ebre que actualment es considera extingit a la zona principalment a causa de la construcció dels embassaments al tram baix del riu (García de Jalón, 1993). S'ha vist igualment afectada l'anguila ja que es reproduïx a la mar i els alevins, les angules, penetren als rius fins a esdevenir adults, moment en què l'abandonen per tornar a la mar. Les preses dels embassaments constitueixen una barrera per a les migracions d'aquest peix.

Entre les singularitats més importants de l'Ebre cal esmentar que el barb present a la reserva (*Barbus bocagei*) es correspon amb la més septentrional de les espècies de barbs presents a la península Ibèrica i és considerat com un endemisme ibèric localitzat a la conca de l'Ebre. També resulta interessant la madrilla (*Chondrostoma toxostoma miegii*) que té a l'Ebre la més septentrional de les subespècies que trobem als Països Catalans o esmentar la bagra que dins la península Ibèrica només la trobem a Catalunya.

Pel que fa a les espècies introduïdes entre les més abundants trobem el peix gat, el silur, el luci, la gambússia i la perca americana, la majoria de les quals constitueixen una greu amenaça per a la ictiofauna autòctona.

La bavosa de riu és possiblement l'espècie autòctona més amenaçada de l'Ebre i de la qual caldria fer un seguiment especial de les seves poblacions.

Classe Osteichthyes

Ordre Anguilliformes

Família Anguillidae

- Anguila (*Anguilla anguilla*) R

Ordre Cypriniformes

Família Cyprinidae

- Alburn (*Alburnus alburnus*) A, *
- Barb comú (*Barbus bocagei*) F
- Carpi vermell (*Carassius auratus*) F, *
- Carpa (*Cyprinus carpio*) A, *
- Madrilla vera (*Chondrostoma toxostoma miegii*) F
- Gobi (*Gobio gobio*) F, *
- Gardí (*Scardinius erythrophthalmus*) A, *
- Bagra comuna (*Leuciscus cephalus*) F

– Madrilleta vera (*Rutilus rutilus*) F, *

– Tenca (*Tinca tinca*) R, *

Família Cobitidae

– Llopet comú (*Cobitis paludica* (=C. *maroccana*)) R, (†)

Ordre Siluriformes

Família Ictaluridae

– Peix gat (*Ictalurus melas*) A, *

Família Siluridae

– Silur (*Silurus glanis*) A, *

Ordre Salmoniformes

Família Esocidae

– Luci (*Esox lucius*) R, *

Ordre Cyprinodontiformes

Família Poeciliidae

– Gambúsia (*Gambusia affinis*) A, *

Ordre Perciformes

Família Centrarchidae

– Black-bass o perca americana (*Micropterus salmoides*) F, *

Família Percidae

– Luci-perca (*Stizostedion lucioperca*) A, *

Família Blennidae

– Bavosa de riu (*Blennius fluviatilis*) R, (†), (E)

2. Els amfibis:

Els amfibis són la classe amb menor nombre de representants, amb només 5 espècies, totes elles de l'ordre dels anurs. Val a dir que no hi ha cap espècie d'urodel (tritons i salamandres), que també són força rars a la comarca.

Entre les espècies més abundants hi trobem la granota i el gripau comú que mantenen poblacions força estables. Excepte la granota comuna (*Rana perezi*), tots els altres anurs trobats a la reserva estan protegits a la totalitat de l'Estat Espanyol. El gripau corredor i el tòtil, a més, es troben dins la llista de la Directiva Hàbitats de la Comunitat Europea (vegeu annex 1).

Classe Amphibia

Ordre Anura

Família Discoglossidae

– Tòtil (*Alytes obstetricans*) A, (I)

Família Pelodytidae

- Gripauet (*Pelodytes punctatus*) D, (E)

Família bufonidae

- Gripau comú (*Bufo bufo*) A, (E)
- Gripau corredor (*Bufo calamita*) F, (I)

Família Ranidae

- Granota comuna (*Rana perezi*) A

3. Els rèptils:

Els rèptils estan representats per 13 espècies, repartides en 1 queloni, 7 sauris i 5 serps. Entre les espècies més abundants hi trobem el dragó comú, la sargantana cuallarga, la serp de ferradura, la serp d'aigua i la serp blanca. Cal destacar la presència de l'escassa i amenaçada tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*), la d'un dels rèptils més rars a Catalunya, el dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*), als voltants de l'àrea actualment protegida i la de la sargantana cua-roja (*Acanthodactylus erythrurus*), un dels rèptils més amenaçats a Catalunya.

Tots els rèptils presents a la reserva estan protegits a tot l'Estat Espanyol i a més la tortuga d'aigua ibèrica i la serp de ferradura es troben incloses en la Directiva Hàbitats de la Comunitat Europea (vegeu annex 1).

Classe Reptilia

Ordre Chelonia

Família Emydidae

- Tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*) R, (I)

Ordre Squamata

Subordre Lacertilia

Família Gekkonidae

- Dragó comú (*Tarentola mauritanica*) A, (E)
- Dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*) R, (E)

Família Lacertidae

- Sargantana cuallarga (*Psammodromus algirus*) F, (E)
- Sargantaner petit (*Psammodromus hispanicus*) R, (E)
- Sargantana cua-roja (*Acanthodactylus erythrurus*) R, (E)
- Llangardaix ocel·lat (*Lacerta lepida*) R, (E)
- Sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*) R, (E)

Subordre Serpentes

Família Colubridae

- Serp de ferradura (*Coluber hippocrepis*) A, (I)
- Serp verda (*Malpolon monspessulanus*) R, (E)
- Serp blanca (*Elaphe scalaris*) A, (E)
- Serp d'aigua (*Natrix maura*) F, (E)
- Colobra llisa meridional (*Coronella girondica*) R, (E)

4. Els mamífers:

S'han detectat 23 espècies, de les quals 2 són insectívors, 2 quiròpters, 2 lagomorfs, 8 rosegadors, 1 artiodàctil i 8 carnívors. Dintre dels carnívors s'inclouen el gos i el gat ja que regularment es troben per l'espai de forma assilvestrada.

L'eriçó fosc (*Erinaceus europaeus*) és una espècie en regressió, abundant 25–30 anys enrere, ha desaparegut principalment a causa de l'atropellament a les carreteres (Ruiz-Olmo i Aguilar, 1995).

Cal destacar les dues espècies de ratpenats de la família dels vespertiliònids; el ratpenat de peus grans (*Myotis daubentoni*) és la primera vegada que es detecta a la comarca. Totes elles estan protegides a l'Estat Espanyol.

Els efectius de conill (*Oryctolagus cuniculus*) han experimentat variacions importants i en poc temps les seves poblacions poden passar de densitats elevadíssimes a molt baixes i a l'inrevés. No obstant això, aquestes oscil·lacions són típiques dels lepòrids, per bé que en els darrers anys han minvat a causa de l'entrada de malalties noves com la pneumònia hemorràgica vírica estesa per la península Ibèrica.

La llúdrega (*Lutra lutra*) actualment és l'espècie de mamífer més amenaçada a Catalunya. A la reserva no hi ha observacions recents d'aquesta espècie, tanmateix s'ha inclòs en el catàleg perquè hi ha indicis que fan pensar en el trànsit d'individus per la zona de forma més o menys regular. Aquest animal és considerat un indicador biològic (Ruiz-Olmo i Aguilar, 1995) i està protegit a tot l'Estat Espanyol i citat a la Directiva Hàbitats de la Comunitat Europea (vegeu annex 1).

Classe Mamalia

Ordre Insectívora

Família Erinaceidae

- Eriçó fosc (*Erinaceus europaeus*) R, (C)

Família Soricidae

- Musaranya vulgar (*Crocidura russula*) F

Ordre Chiroptera

Família Vespertilionidae

- Ratpenat de peus grans (*Myotis daubentoni*) X, (E)
- Ratapinyada pipistrel·la comuna (*Pipistrellus pipistrellus*) F, (E)

Ordre Lagomorpha

Família Leporidae

- Llebre (*Lepus spp.*) R–F–A
- Conill (*Oryctolagus cuniculus*) R–F–A

Ordre Rodentia

Família Sciuridae

- Esquirol (*Sciurus vulgaris*) R (C)

Família Gliridae

- Rata cellarda (*Eliomys quercinus*) R

Família Muridae

- Ratolí boscà (*Apodemus sylvaticus*) R
- Rata negra (*Rattus rattus*) A
- Rata grisa (*Rattus norvegicus*) A
- Ratolí domèstic (*Mus musculus*) F

Família Arvicolidae

- Rata d'aigua (*Arvicola sapidus*) F
- Talpó vulgar (*Microtus duodecimcostatus*) A

Ordre Artiodactyla

Família Suidae

- Senglar (*Sus scrofa*) A

Ordre Carnívora

Família Canidae

- Rabosa (*Vulpes vulpes*) F
- Gos (*Canis familiaris*) A, **

Família Mustelidae

- Mostela (*Mustela nivalis*) R
- Fagina (*Martes foina*) D
- Llúdriga (*Lutra lutra*) D (I)
- Teixó (*Meles meles*) R

Família Viverridae

- Gat mesquer (*Genetta genetta*) R

Família Felidae

– Gat domèstic (*Felis silvestris catus*) A, **

5. Els ocells:

El grup més ben representat és el dels ocells amb 190 espècies detectades. Aquestes es reparteixen en 2 cabussos, 1 corb marí, 11 ciconiformes (agrons i cigonyes), 10 anseriformes (oques i ànecs), 20 rapinyaires diürns, 2 galliformes (perdius i guatlles), 6 gruiformes (rasclons, polles i grues), 15 charadriiformes (limícoles, gavines i fumarells), 5 coloms, 2 cucuts, 5 rapinyaires nocturns, 2 caprimulgiformes (enganyapastors i sibocs), 2 falciots, 4 coraciformes (blauets, abellerols, gaig blau i puputs), 3 picots i 96 passeriformes o moixons. En aquest apartat s'inclouen també 2 psittaciformes (cotorres i periquitos) i 2 passeriformes (estrildits) observats lliures a la zona, però procedents d'escapaments de captivitat.

Cal destacar la recent desaparició com a nidificant a l'àrea de la raça ibèrica del repicatalons (*Emberiza schoeniclus whitherbyi*) que fins fa poc tenia a Sebes un dels pocs llocs de cria a Catalunya.

Tots els ardèids, excepte el berrat pescaire (*Ardea cinerea*) i l'esplugabous (*Bubulcus ibis*) es troben inclosos en les llistes del Conveni de Ramsar i de la Directiva Aves de la Comunitat Europea (vegeu annex 1).

Classe Aves

Ordre Podicipiformes

Família Podicipidae

- Cabusset (*Tachybaptus ruficollis*) F, H, (E)
- Cabussó emplomallat (*Podiceps cristatus*) F, H, (E)

Ordre Pelecaniformes

Família Phalacrocoracidae

- Corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*) A, H, (E)

Ordre Ciconiiformes

Família Ardeidae

- Bitó comú (*Botaurus stellaris*) X, H, (I)
- Martinet menut (*Ixobrychus minutus*) X, E, (I)
- Martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*) R, E, (I)
- Martinet ros (*Ardeola ralloides*) X, M, (I)
- Esplugabous (*Bubulcus ibis*) R, M, (E)
- Martinet blanc (*Egretta garzetta*) A, S, (I)
- Agró blanc (*Egretta alba*) X, H, (I)

- Bernat pescaire (*Ardea cinerea*) A, H, (E)
- Agró roig (*Ardea purpurea*) F, NE, (I)

Família Ciconiidae

- Cigonya negra (*Ciconia nigra*) X, M, (I)
- Cigonya (*Ciconia ciconia*) R, M, (I)

Ordre Anseriformes

Família Anatidae

- Oca vulgar (*Anser anser*) X, M, (E)
- Ànec xiulador (*Anas penelope*) R, M
- Ànec griset (*Anas strepera*) R, M
- Xarxet comú (*Anas crecca*) R, M
- Ànec collverd (*Anas platyrhynchos*) F, S
- Ànec cuallarg (*Anas acuta*) F, M
- Xarrasclet (*Anas querquedula*) R, M
- Ànec cullerot (*Anas clypeata*) R, M
- Xibec (*Netta rufina*) R, M
- Morell de cap-roig (*Aythya ferina*) R, M

Ordre Falconiformes

Família Accipitridae

- Aligot vesper (*Pernis apivorus*) A, M, (I)
- Milà negre (*Milvus migrans*) A, NE, (I)
- Milà reial (*Milvus milvus*) R, M, (I)
- Aufrany (*Neophron percnopterus*) X, M, (I)
- Voltor comú (*Gyps fulvus*) X, M, (I)
- Àguila marcenca (*Circus gallicus*) F, NE, (I)
- Arpella vulgar (*Circus aeruginosus*) F, NS, (I)
- Arpella pàl·lida (*Circus cyaneus*) R, H, (I)
- Esparver cendrós (*Circus pygargus*) R, M, (I)
- Astor (*Accipiter gentilis*) R, S, (E)
- Esparver vulgar (*Accipiter nisus*) F, S, (E)
- Aligot comú (*Buteo buteo*) F, S, (E)
- Aligot calçat (*Buteo lagopus*) X, M, (E)
- Àguila daurada (*Aquila chrysaetos*) X, S, (I)
- Àguila calçada (*Hieraaetus pennatus*) R, M, (I)
- Àguila cuabarrada (*Hieraaetus fasciatus*) R, S, (I)

Família Pandionidae

- Àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) F, H, (I)

Família Falconidae

- Xoriguer comú (*Falco tinnunculus*) A, S, (E)
- Esmerla (*Falco columbarius*) R, H, (I)
- Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) F, S, (E)

Ordre Galliformes

Família Phasianidae

- Perdiu roja (*Alectoris rufa*) F, S
- Guatlila (*Coturnix coturnix*) X, E

Ordre Gruiformes

Família Rallidae

- Rascló (*Rallus aquaticus*) A, NS, (C)
- Polla pintada (*Porzana porzana*) X, M, (I)
- Picardona (*Porzana pusilla*) X, M, (I)
- Polla d'aigua (*Gallinula chloropus*) A, NS
- Fotja (*Fulica atra*) R, NS

Família Gruidae

- Grua (*Grus grus*) X, M, (I)

Ordre Charadriiformes

Família Haematopodidae

- Garsa de mar (*Haematopus ostralegus*) X, M, (E)

Família Recurvirostridae

- Camesllargues (*Himantopus himantopus*) X, M, (I)
- Bec d'alena (*Recurvirostra avosetta*) X, M, (I)

Família Burhinidae

- Torlit (*Burhinus oediconemus*) F, NS, (I)

Família Charadriidae

- Corriol petit (*Charadrius dubius*) F, E, (E)
- Fredeluga (*Vanellus vanellus*) R, M

Família Scolopacidae

- Becadell comú (*Gallinago gallinago*) F, H
- Gamba roja (*Tringa totanus*) F, M, (E)
- Gamba verda (*Tringa nebularia*) X, M, (E)
- Xivita (*Tringa ochropus*) R, M, (E)
- Valona (*Tringa glareola*) R, M, (I)

- Xivitona vulgar (*Actitis hypoleucos*) F, M, (E)

Família Laridae

- Gavina vulgar (*Larus ridibundus*) F, H
- Gavià argentat (*Larus cachinnans*) F, H

Família Sternidae

- Fumarell negre (*Chlidonias niger*) X, M, (I)

Ordre Columbiformes

Família Columbidae

- Colom roquer domèstic (*Columba livia* var. *domestica*) A, NS, *
- Xixel·la (*Columba oenas*) F, NS
- Tudó (*Columba palumbus*) F, NS
- Tórtora turca (*Streptopelia decaocto*) R, S, (E)
- Tórtora (*Streptopelia turtur*) F, NE

Ordre Psittaciformes

Família Psittacidae

- Cotorreta de pit gris (*Myopsitta monachus*) X, E, **
- Periquito (*Melopsittacus undulatus*) X, E, **

Ordre Cuculiformes

Família Cuculidae

- Cucut reial (*Clamator glandarius*) X, NE, (E)
- Cucut (*Cuculus canorus*) A, NE, (E)

Ordre Strigiformes

Família Tytonidae

- Òliba (*Tyto alba*) R, NS, (E)

Família Strigidae

- Xot (*Otus scops*) F, NE, (E)
- Mussol comú (*Athene noctua*) F, NS, (E)
- Gamarús (*Strix aluco*) R, D, (E)
- Mussol banyut (*Asio otus*) R, H, (E)

Ordre Caprimulgiformes

Família Caprimulgidae

- Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*) F, M, (I)
- Siboc (*Caprimulgus ruficollis*) R, NE, (E)

Ordre Apodiformes

Família Apodidae

- Falcot negre (*Apus apus*) A, NE, (E)

- Ballester (*Apus melba*) F, NE, (E)

Ordre Coraciiformes

Família Alcedinidae

- Blauet (*Alcedo atthis*) A, NS, (I)

Família Meropidae

- Abellerol (*Merops apiaster*) A, NE, (E)

Família Coraciidae

- Gaig blau (*Coracias garrulus*) R, E, (I)

Família Upupidae

- Puput (*Upupa epops*) A, NS, (E)

Ordre Piciformes

Família Picidae

- Colltort (*Jynx torquilla*) F, E, (E)
- Picot verd (*Picus viridis*) F, NS, (E)
- Picot garser gros (*Picoides major*) X, M, (E)

Ordre Passeriformes

Família Alaudidae

- Cogullada vulgar (*Galerida cristata*) A, NS, (E)
- Cogullada fosca (*Galerida theklae*) F, NS, (I)
- Cotoliu (*Lullula arborea*) R, NS, (I)
- Alosa vulgar (*Alauda arvensis*) F, H

Família Hirundinidae

- Oreneta de ribera (*Riparia riparia*) A, NE, (E)
- Roquerol (*Hirundo rupestris*) A, NS, (E)
- Oreneta vulgar (*Hirundo rustica*) A, NE, (E)
- Oreneta cuablanca (*Delichon urbica*) A, NE, (E)

Família Motacillidae

- Piula dels arbres (*Anthus trivialis*) F, M, (E)
- Titella (*Anthus pratensis*) A, H, (E)
- Grasset de muntanya (*Anthus spinoletta*) F, H, (E)
- Cuereta groga (*Motacilla flava*) F, M, (E)
- Cuereta torrentera (*Motacilla cinerea*) F, S, (E)
- Cuereta blanca (*Motacilla alba*) A, NS, (E)

Família Troglodytidae

- Cargolet (*Troglodytes troglodytes*) F, NS, (E)

Família Prunellidae

- Pardal de bardissa (*Prunella modularis*) F, H, (E)

Família Turdidae

- Pit-roig (*Erithacus rubecula*) A, H, (E)
- Rossinyol (*Luscinia megarhynchos*) F, NE, (E)
- Cotxa blava (*Luscinia svecica*) A, M, (I)
- Cotxa fumada (*Phoenicurus ochruros*) A, H, (E)
- Cotxa cua-roja (*Phoenicurus phoenicurus*) F, M, (E)
- Bitxac rorenc (*Saxicola rubetra*) F, M, (E)
- Bitxac comú (*Saxicola torquata*) F, NS, (E)
- Còlit gris (*Oenanthe oenanthe*) X, M, (E)
- Còlit ros (*Oenanthe hispanica*) R, NE, (E)
- Còlit negre (*Oenanthe leucura*) F, NS, (I)
- Merla blava (*Monticola solitarius*) F, NS, (E)
- Merla (*Turdus merula*) A, NS
- Griva cerdana (*Turdus pilaris*) X, H
- Tord comú (*Turdus philomelos*) A, H
- Tord ala-roig (*Turdus iliacus*) F, H
- Griva (*Turdus viscivorus*) F, NS

Família Sylviidae (E)

- Rossinyol bastard (*Cettia cetti*) A, NS
- Trist (*Cisticola juncidis*) F, NS
- Boscaler pintat gros (*Locustella naevia*) F, M
- Boscaler comú (*Locustella luscinioides*) F, M
- Boscarla mostatxuda (*Acrocephalus melanopogon*) X, M, (I)
- Boscarla d'aigua (*Acrocephalus paludicola*) X, M, (I)
- Boscarla dels joncs (*Acrocephalus schoenobaenus*) A, M
- Boscarla dels arrosars (*Acrocephalus agricola*) X, M
- Boscarla menjamosquits (*Acrocephalus palustris*) X, M
- Boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*) A, NE
- Balquer (*Acrocephalus arundinaceus*) A, NE
- Bosqueta pàl·lida (*Hippolais pallida*) X, M
- Bosqueta vulgar (*Hippolais polyglotta*) F, NE
- Tallareta cuallarga (*Sylvia undata*) R, NS, (I)
- Tallarol de garriga (*Sylvia cantillans*) R, M
- Tallarol capnegre (*Sylvia melanocephala*) A, NS

- Tallarol emmascarat (*Sylvia hortensis*) R, M
- Tallareta vulgar (*Sylvia communis*) F, M
- Tallarol gros (*Sylvia borin*) A, M
- Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*) A, H
- Mosquiter pàl·lid (*Phylloscopus bonelli*) X, M
- Mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*) A, H
- Mosquiter de passa (*Phylloscopus trochilus*) A, M
- Bruel (*Regulus ignicapillus*) F, H

Família Muscicapidae (E)

- Papamosques gris (*Muscicapa striata*) F, M
- Mastegatatxes (*Ficedula hypoleuca*) F, M

Família Aegithalidae

- Mallerenga cuallarga (*Aegithalos caudatus*) F, M (E)

Família Paridae (E)

- Mallerenga emplomallada (*Parus cristatus*) R, NS
- Mallerenga petita (*Parus ater*) R, M
- Mallerenga blava (*Parus caeruleus*) A, NS
- Mallerenga carbonera (*Parus major*) A, NS

Família Certhiidae

- Raspinell comú (*Certhia brachydactyla*) F, NS, (E)

Família Remizidae

- Teixidor (*Remiz pendulinus*) A, NS, (E)

Família Oriolidae

- Oriol (*Oriolus oriolus*) F, NE, (E)

Família Laniidae (E)

- Escorxador (*Lanius collurio*) X, M (I)
- Botxí (*Lanius excubitor*) F, NS
- Capsigrany (*Lanius senator*) F, NE

Família Corvidae

- Gaig (*Garrulus glandarius*) R, D
- Garsa (*Pica pica*) F, NS
- Gralla (*Corvus monedula*) F, NS
- Cornella negra (*Corvus corone corone*) F, NS
- Corb (*Corvus corax*) F, NS

Família Sturnidae

- Estornell vulgar (*Sturnus vulgaris*) A, SH

- Estornell negre (*Sturnus unicolor*) A, NS

Família Passeridae

- Pardal comú (*Passer domesticus*) A, NS
- Pardal xàrrrec (*Passer montanus*) F, NS
- Pardal roquer (*Petronia petronia*) F, NS, (E)

Família Estrildidae

- Bec de corall (*Estrilda melpoda*) X, M, **
- Bec de plom (*Lonchura maja*) X, M, **

Família Fringillidae

- Pinsà comú (*Fringilla coelebs*) A, H, (E)
- Pinsà mec (*Fringilla montifringilla*) X, M, (E)
- Gafarró (*Serinus serinus*) A, NS
- Verdum (*Carduelis chloris*) A, NS
- Cadernera (*Carduelis carduelis*) A, NS
- Lluer (*Carduelis spinus*) F, H, (E)
- Passarell (*Carduelis cannabina*) A, NS
- Trencapinyes (*Loxia curvirostra*) R, M, (E)
- Pinsà carminat (*Carpodacus erythrinus*) X, M, (E)
- Durbec (*Coccothraustes coccothraustes*) R, H, (E)

Família Emberizidae

- Verderola (*Emberiza citrinella*) A, H, (E)
- Gratapalles (*Emberiza cirrus*) A, NS, (E)
- Sit negre (*Emberiza cia*) X, H, (E)
- Hortolà (*Emberiza hortulana*) X, M, (I)
- Repicatalons (*Emberiza schoeniclus schoeniclus*) A, H, (E)
- Repicatalons (*Emberiza schoeniclus whitherbyi*) D, (E), (†)
- Cruixidell (*Miliaria calandra*) A, NS

Conclusions

L'estat de conservació de les poblacions dels vertebrats de la reserva natural de Sebes i meandre de Flix és força desigual segons les espècies. En el cas dels peixos, la situació és força delicada, sobretot pel que fa a les poblacions de peixos autòctons. Quant als amfibis, rèptils i mamífers tot i que resulta difícil fer-ne una diagnosi suficientment precisa per l'escassa informació disponible, hi ha indicis que permeten constatar la fragilitat de les seves poblacions. L'avifauna, en canvi, a més de ser la més abundant, és la que es coneix millor; fruit dels estudis realitzats, hom coneix la presència a la zona d'una alta diversitat d'espècies i el seu estatus.

Les principals amenaces de la ictiofauna autòctona són la construcció dels embassaments (García de Jalón, 1993) i la introducció incontrolada de peixos al·lòctons. De cara a obtenir informació sobre l'evolució i una futura gestió de les poblacions caldria fer un seguiment dels registres de pesca de la societat de pescadors i seguir de prop l'evolució de les comunitats de peixos de cara a establir les mesures de conservació adients. No obstant això, la problemàtica de les poblacions de peixos autòctons no és un aspecte exclusiu de Sebes sinó de tot el curs de l'Ebre i, per tant, que caldria abordar globalment.

En el cas dels amfibis és necessari aprofundir la recerca per esbrinar l'estatus del gripauet (*Pelodytes punctatus*), o buscar la possible presència de la tortuga d'aigua europea (*Emys orbicularis*) i de la colobra de collar (*Natrix natrix*) de les quals tot i ser presents en el curs de l'Ebre no es disposa d'informació per a Sebes.

Pel que fa als mamífers, hi ha un coneixement desigual dels diferents ordres. Per exemple, manca conèixer la presència de l'eriçó clar (*Atelerix algirus*) o aprofundir en els quiròpters i insectívors. Darrerament hi ha hagut la descripció de noves espècies de llebres (*Lepus* sp) per a la península Ibèrica; a les comarques de Tarragona és possible la coexistència de la llebre europea (*L. europaeus*) i la llebre ibèrica (*L. granatensis*); convé establir quina d'aquestes o si ambdues formen part de la mastofauna de la reserva.

L'avifauna és sense dubte el grup de vertebrats més ben representat en aquest espai natural. En el context de Catalunya, a Sebes hi trobem una comunitat ornítica molt rica pel que fa a ocells de ribera, amb la nidificació d'espècies com l'agró roig, l'arpella o el milà negre. A més, resulta molt important com a lloc d'aturada per algunes espècies de passeriformes migratoris; en especial cal esmentar que s'han detectat en pas set espècies de boscarles del gènere *Acrocephalus*, incloent les més rares com la boscarla d'aigua (*A. paludicola*) i la boscarla dels arrossars (*A. agricola*). Amb tot i els bons coneixements generals de l'avifauna aconseguits gràcies a les constants campanyes d'anellament dutes a terme al canyissar de Sebes, encara resten pendents aspectes per estudiar, com la composició de l'avifauna nidificant i hivernant així com realitzar censos regulars que donin una idea més exacta de la densitat i evolució d'algunes espècies d'ocells.

De cara a potenciar el valor faunístic de Sebes es fa necessari incrementar la superfície dedicada a reserva de fauna salvatge estenent l'àrea protegida també més enllà dels voltants del bosc de ribera i incloent les garrigues i les zones àrides properes, ja que a tot l'espai ecotònic o de marge és on hi ha major riquesa faunística. Finalment, seria aconsellable fer un seguiment de les espècies domèstiques assilvestrades com gats i gossos i el seu possible impacte negatiu sobre la fauna autòctona, i també controlar les introduccions d'espècies exòtiques.

Bibliografia

ABELLA, J.C i AYMÍ, R. "La campanya d'anellament d'ocells a Sebes, Flix (Ribera d'Ebre) durant la tardor de 1992", *Miscel·lània* 9, CERE, 1993, pp. 43-57.

ABELLA, J.C., AYMÍ, R. i JIMÉNEZ, P.J. "Novetats ornitològiques a la Ribera d'Ebre en el període 1989-1994", *Miscel·lània* 10, CERE, 1995, pp. 163-174.

ANGUERA, M., ARMORA, J.M., AYMÍ, R., CASADÓ, V. i JIMÉNEZ, P.J. *Itinerari per l'espai natural de Sebes (Flix, Ribera d'Ebre). Guia del visitant autodidacta, del mestre i de l'educador*. Flix: Ajuntament de Flix i Centre d'Estudis Ribera d'Ebre, 1996.

AYMÍ, R. "Introducció a l'estudi de l'avifauna de la Ribera d'Ebre". *Miscel·lània* 2, CERE, 1985, pp. 30-39.

AYMÍ, R. "Nova aportació al coneixement avifaunístic de la Ribera d'Ebre". *Miscel·lània* 7, CERE, 1989, pp. 51-58.

FERRER, X., MARTINEZ-VILALTA, A. i MUNTANER, J. (eds.). *Història Natural dels Països Catalans. Vol. 12: Ocells*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986.

GARCÍA DE JALÓN, D. "Efectos de los embalses sobre las comunidades piscícolas". *Ecosistemas* 5, 1993, pp. 18-22.

GOSÀLBEZ, J. *Insectívors i Rosegadors de Catalunya. Metodologia d'estudi i catàleg faunístic*. Barcelona: Ketres Ed., 1987.

GOSÀLBEZ, J. i VIVES-BALMAÑA, M.V. (eds.) *Història Natural dels Països Catalans. Vol. 13: Amfibis, rèptils i mamífers*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1987.

LLORENTE, G., MONTORI, A., SANTOS, X. i CARRETERO, M.A. *Atlas dels amfibis i rèptils de Catalunya i Andorra*. Ed. El Brau, 1995.

MARQUÉS, E. "Fauna de la Ribera d'Ebre". A: *La Ribera d'Ebre. Transformacions socio- econòmiques i perspectives de futur*. Barcelona: Ed. Caixa de Catalunya, 1989, pp. 34-41.

MUNTANER, J., FERRER, X. i MARTINEZ-VILALTA, A. (eds.). *Atlas dels ocells nidificants a Catalunya i Andorra*. Barcelona: Ketres Ed., 1984.

RUIZ-OLMO, J. i AGUILAR, A. *Els grans mamífers de Catalunya i Andorra*. Barcelona: Ed. Lynx, 1995.

SOSTOA, A. (ed.). *Història Natural dels Països Catalans. Vol. 11: Peixos*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990.

VIVES-BALMAÑA, M.V. *Els amfibis i rèptils de Catalunya*. Barcelona: Ketres Ed., 1984.

Annex 1: Espècies de fauna més rellevants de la reserva

Espècie	Directiva Aus	Directiva Hàbitats	Catalunya	Libro Rojo ICONA
Bagra comuna				V
Llopet comú				V
Bavosa de riu			*	E
Tòtil		*		NA
Gripau corredor		*		NA
Tortuga d'aigua ibèrica		*		NA
Dragó rosat			*	NA
Sargantana cua-roja			*	NA
Serp de ferradura		*		NA
Martinet de nit	*			R
Martinet menut	*			I
Agró roig	*			V
Milà negra	*			NA
Arpella vulgar	*			V
Àguila pescadora	*			E
Polla pintada	*			K
Picardona	*			K
Blauet	*			K
Oreneta de ribera				I
Cotxa blava	*			NA

* Criteris

- Directiva CEE 79/409 i 91/244 (Aus). Presència a l'annex I.
- Directiva CEE 92/43 (Hàbitats). Presència a l'annex IV.
- Catalunya: espècies considerades d'interès en el context de Catalunya.
- J. C. Blanco i J. L. González 1992. Libro Rojo de los Vertebrados de España. ICONA. (E: en perill d'extinció; R: rara; V: vulnerable; I: E, R o V; K: insuficientment coneguda; NA: no amenazada)

En aquest annex s'esmenten les espècies més rellevants de la reserva natural que s'hi troben de forma habitual a la mateixa. No s'han considerat altres espècies rares o amenaçades que només s'han detectat fins el moment de forma excepcional. Les espècies incloses dins de les Directives Aus i Hàbitats tenen importància a nivell europeu, encara que algunes d'elles siguin relativament abundants tant a la reserva natural de Sebes i meandre com a Catalunya. Contràriament, s'han inclòs unes poques espècies rares i protegides a Catalunya però que no es troben en aquelles Directives, així com d'altres amb una consideració especialment crítica al llibre de l'ICONA.